І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 139. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го ЛИПНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 22, 1960 No. 139. VOL. LXVII.

ЗАНУРЕНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН З УСПІХОМ ВИПУСТИВ ДВІ РАКЕТИ

РАКЕТИ „ПОЛЯРІС" ЗАПОЧАТКУЮТЬ НОВУ ДОБУ У ВЕДЕННІ МОРСЬКОЇ ВІЙНИ

Кейп Канаверал, Флорида. — Фльота ЗДА в дні 20-го липня започаткувала нову добу у веденні морської війни, бо їй вдалося випустити з повним успіхом дві балістичні керовані ракети „Поляріс" із підводного човна „Джордж Вашингтон", який був занурений у воді. Ці ракети пролетіли більше як 1,000 морських миль (1,150 звичайних мель) і впали з найбільшою докладністю на призначене місце на океані поміж Бермудськими островами і островом Порто Ріко. Лет ракети тривав менше як 14 мінут. Цей успіх викликав велику радість у всіх, які брали участь в цьому проєкті, починаючи від комодора Джеймса Б. Осборна аж до моряка. Комодор Осборн, який є командантом атомового підводного човна „Джордж Вашингтон", вислав окреме повідомлення про цей успіх до президента Айзенгавера, шефа морських операцій адмірала Арлі Бирка та інших своїх шефів, які оваційно прийняли вістку про цей новий тріюмф американської техніки. Повідомлення звучало коротко, по-військовому: „Поляріс — із водних глибінь до цілі. Досконало!". Моряки підскакували з радости, заявляючи: „Поляріс вдався!" Ця найновіша американська зброя для морської війни буде готова до вжитку для тактичних цілей вже восени ц. р. Контр - адмірал Віллім Ф. Рейборн, який є директором окремого відділу при фльоті, що займався продукцією ракет „Поляріс", заявив, що день 20-го липня є тим у розвитку нової зброї, чим був той день, в якому вперше вдалося скористати з літака при веденні війни на землі. На думку адмірала Рейборна ракети „Поляріс" гратимуть таку саму ролю в обороні ЗДА, як американські літаки. Вдалі проби з цією ракетою свідчать про те, що система нової зброї вже запевнена. Ця зброя, казав адмірал, „запевняє американцям те, що вони зможуть продовжувати свій спосіб життя", бо вона є найбільшим успіхом ЗДА в останніх роках. Атомовий підводний човен „Джордж Вашингтон" стояв у віддалі 30 миль від побережжя Флориди, і був занурений коло 60 стіп під водою. Коли він випустив атомову ракету „Поляріс", 28 стіп довжини і 28,500 фунтів ваги, то сильно захитався, немов би наїхав на якусь перешкоду. Негайно після того сильні помпи мусіли напомпувати багато води до збірників, щоб зневтралізувати зменшений тягар човна. Фахівці і журналісти знаходилися на окремому кораблі „Ю. С. С. Обсервейшен Айленд" у віддалі 2,300 ярдів від місця, де був занурений „Джордж Вашингтон". Вони бачили, як великий струм води вилетів вгору, а з нею вилетіла ракета „Поляріс". Всі присутні інженери радісними окликами її привітали, бо вони 4 роки чекали на цей радісний момент. На висоті 100 стіп відорвалася з успіхом друга частина ракети при гуку, подібному до рокоту грому, а при тому видко було іскру, немов би блискавку. Першу ракету випустили о год. 1:39 по полудні, а другу о год. 4:32 по полудні і вона летіла згідно з пляном та впала в призначене місце з потрібною докладністю. У військових колах підкреслюють, що ця нова зброя має величезне значення, бо вона дасть можливість американській фльоті, на випадок оборони, обстрілювати з підводних човнів великий відсоток місцевостей у СССР таки з океанів. Радість із цієї вдалої проби тим більша, що це вперше вдалося випустити атомову ракету „Поляріс", над якою працював цілий ряд фахівців чотири роки. До випущення цих ракет вже є достосовані два атомові підводні човни „Джордж Вашингтон" і „Патрік Генрі". Восени ці два човни будуть готові до акції, маючи по 16 ракет „Поляріс". Таким чином ЗДА матимуть тоді „рухому зброю", яка зможе плавати по океанах всього світу, і яка заступить давніші великі бойові кораблі дреднавти. Але підводні човни мають велику перевагу над давнішими бойовими кораблями, бо вони зможуть швидше рухатися і зможуть перебувати під водою, скриваючись від ворожого ока.

Бюджетова надвишка в 1959-1960 році виносить $1,068,101,359

Нюпорт, Ровд Айленд. — Президент Айзенгавер в окремому повідомленні ствердив, що бюджетова надвишка у фінансовому році, який закінчився 30-го червня, становить $1,068,101,359. Президент назвав цей факт „дуже доброю зміною" від попереднього фінансового року 1958/59, коли дефіцит у федеральному бюджеті виносив $12,500,000,000. Прибутки становили $78,4 більйона, а видатки виносили $77,3 більйона. Айзенгавер заявив, що це свідчить про „фінансову відповідальність ним очолюваного уряду, і фінансова надвишка не тільки скріплює домашню економіку, але дає запоруку вільному світові, що ЗДА плянують будувати свою економіку на здоровій базі". Це вже третій збалянсований бюджет під час 7-річного Айзенгаверового урядування в Білому Домі. В січні ц. р. Президент передбачав, що бюджетова надвишка виноситиме $217 мільйонів. Республіканці напевно використовуватимуть цю надвишку у виборчій кампанії, а то тим більше, що демократи в своїй виборчій глятформі проєктують збільшувати федеральні видатки, проти чого вже давніше виступав през. Айзенгавер і республік. партія.

Тиждень Поневолених Націй відзначено у Филаделфії урочистою Маніфестацією

Филаделфія. — Українська громада Филаделфії й інші національні групи започаткували Тиждень Поневолених Націй урочистою маніфестацією, що відбулася в неділю дня 17 липня ц. р. на площі біля Індепенденс Гол о год. 3-ій по пол. при участі яких 800 осіб. Програму дня, що її вів адв. Тома Дармопрай, відкрила голова Комітету Тижня Поневолених Націй п-ні Вірджінія Науер, член Міської Ради Филаделфії, з'ясовуючи ціль і значення Тижня Поневолених Націй. Опісля адв. Дармопрай вказав на проголошені управою міста, мийором Филаделфії і губернатором Пеннсилвенії Проклямації, а представниця Жидівського Американського Комітету відчитала Проклямацію Президента Айзенгавера. В частині промов, перший виступив п. Ярослав Стецько, голова АБН. Він ствердив, що у сучасному світово-політичному змагу поміж світом тиранії і світом свободи, Конґрес ЗДА поставив відважно американську націю по стороні найбільш справедливої ідеї: афірмації національної незалежности проти імперіяльної концепції.

Своє слово закінчив п. Я. Стецько закликом до об'єднання усіх сил вільного світу в боротьбі проти рабства і зла, за справедливість і добро, волю і перемогу Божої правди на землі. Промову п. Стецька виголосив в англійській мові п. Ігнат Білинський. Черговий промовець, п. Беля Бачкай, учасник мадярської революції, переповів свої переживання під час боротьби з большевицькими військами у Будапешті, та висловив переконання, що американський нарід, який так високо оцінює свободу, піддержить активно національні аспірації поневолених Москвою народів у їх боротьбі за визволення. Передаючи для зібраних привіт від През. Айзенгавера та його заступника Р. М. Ніксона, головний промовець, комісіонер для закордонних відшкодувань, Роберт Канзиг з Вашингтону, перевів аналогію між злочинами нацистівської Німеччини і комуністичної Москви, стверджуючи, що безбожницька тиранія і поневолення багатьох націй Москвою є проминаючим явищем на фоні історії, бо свобода є неподільна і світ не може існувати в невільництві. Він запевнив присутніх, що Америка ніколи не перестане працювати для визволення поневолених націй, бо виборовши волю для себе, вона розуміє і сприяє змаганням інших народів до такої ж волі. Зложенням символічного вінка біля Дзвону Свободи, на якому виднів напис „За визволення поневолених Москвою націй", завершено програму цієї добре зорганізованої маніфестації, яку започатковано і закінчено молитвами за визволення поневолених націй. Маніфестація була підготована филаделфійським Комітетом Тижня Поневолених Націй під проводом п-ні Вірджінії Науер, як голови, п. І. Білинського, як заступника голови і п. Роберта Ґондоса, як секретаря.

КОНҐІЙСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ ПРИБУЛА ДО ЗДА

Представники уряду Республіки Конґо Андре Матубанзулю (другий зліва), конґійський аташе до Ґани, Андре Манді, державний секретар міністерства закордонних справ, і Томас Канза, посол Конґо до ЗДА, в супроводі ген. Генрі Т. Александра, британського команданта армії Ґани (перший зліва) на Інтернаціональному Летовищі в Ню Йорку.

Рада Безпеки ОН розглядатиме справу збитого Совєтами літака ЗДА

Об'єднані Нації. — В п'ятницю 22-го липня пополудні почнуться наради Ради Безпеки Об'єднаних Націй над справою збитого американського літака РБ-47 над морем Баренца совєтськими літаками, при чому большевики двох членів залоги схопили, один згинув, а доля трьох інших не відома. Большевики твердять, що ЗДА допустились тим летом нового „аґресивного акту" та заповіли, що судитимуть схоплених двох летунів за шпигунство. ЗДА рішуче відкидають цей закид та запевняють, що літак РБ147 знаходився найменше за 30 миль від совєтського кордону. Англія, де літак РБ-47 мав свою базу, твердить, так само, що літак не знаходився на розвідчій місії та що большевики збили його протизаконно, над міжнародними водами, не спровоковані ніяким ворожим актом. Совєти будуть домагатися засудження Америки за „аґресію". Державний секретар Гертер заповів, що широку відповідь большевикам дасть Генрі Кебот Ладж. Наради в Раді Безпеки будуть продовжуватись в наступному тижні.

В Індонезії загострюється спір між військом і комуністами

Якарта. — Постійні напружені відносини між старшинським корпусом індонезійської армії і тамошньою комуністичною партією загострились внаслідку двох подій: 8 липня ц. р. партійний орґан комуністів „Народна газета", подавши річний балянс праці уряду президента Сукарна й прем'єра Дюанди, сильно скритикував його, закинувши окремим міністрам, зокрема військовому міністрові генералові Абдул Гарісові Насуціонові, дволичну гру та саботування політики Сукарна. У відповідь Насуціон власним розпорядком припинив 16 ц. м. дальшу появу названої газети та зажадав від членів комуністичного політбюра ближче з'ясувати свої закиди. На цій підставі деякі закордонні обсерватори не виключають, що внедовзі дійде в Індонезії до одвертого зудару між тими двома найважливішими чинниками в тамошній політичній ситуації, якими є військо та комуністи. Сам през. Сукарно старався до того часу лявірувати між тими двома чинниками, проповідуючи політику „співіснування" і невтральности, але водночас наділивши генерала Асуціона особливими прероґативами. Комуністи, виконуючи прикази з Пейпінґу, стараються створити Сукарнові якнайбільші труднощі на внутрішньо-політичному відтинку, щоб влегшити Пейпінґові оборону інтересів китайських купців в Індонезії. Водночас — ціллю комуністів є пролізти до уряду і помалу узалежнити Сукарна цілком від комуністичної підтримки.

Вже визначено провід Республіканської Номінаційної Конвенції в Шикаґо

Шикаґо. — Вже є готовий склад проводу Крайової Республіканської Номінаційної Конвенції в Шикаґо, яка починається в понеділок 25-го липня. Постійним головою Конвенції є конґресмен Чарлз А. Галлек з Індіяни; тимчасовим головою — губернатор Сесіл Г. Андервуд із Вест Вірджінії; на головного промовця визначено конґресмена із Міннесоти Волтера Е. Джаддя; тимчасовий і постійний секретар — пані Елизабет Е. Геффелфінґер із Міннесоти; парляментарій — конґресменка Кетрін Ст. Джордж із Ню Йорку; порядковий урядовець — Едвард Ф. МекҐінніс із Іллиной; його помічники Джерам Дж. Тейлор із Теннессі, Рассел Равч з Огайо і Дон Кенделл із Індіяни; головний швайцар (сторож) — Джозеф Шелл, а його помічник — Кляренс Болдвін із Коннектикату; головний паж — Томас Ван Сікел із Кензасу і головний урядовець для відчитування писем — Джозеф Бартлет з Огайо.

Цього року випродуковано 4,793,303 авта

Дітройт. — Вже є готовий Продуцентів Авт повідомляє, що цього року до тижня, який закінчився 16-го липня, випродуковано 4,793,303 авта, а минулого року до того самого часу продукція авт становила 4,325,223 авта. В минулому році в тому самому часі випродуковано всіх автомобілів — 125,521, з того було 105, 284 особові авта і 20,237 тягарових і автобусів. Страйк у двох фабриках Форда спричинив те, що Фордова Компанія припинила працю в 16 фабриках і випродукувала в минулому тижні тільки — 5,827 авт, а в тижні, що був перед тим, Фордова продукція становила 11,335 возів.

Новий японський уряд потверджує свою вірність союзові з ЗДА

Токіо. — Новий японський прем'єр Гаято Ікеда заявив на своїй першій пресовій конференції, що він продовжуватиме закордонну політику свого попередника Кіші та буде вірний союзові з ЗДА. Правда, він зазначив, що не має нічого проти покращання взаємин з комуністичним Китаєм, але „Японія не може дати себе обдурити в переговорах з комуністами". Ікеда рішуче висловився проти політики невтральности і за головну ціль нової закордонної політики Японії поставив відзискання міжнародної пошани для Японії, загиреної внаслідку відкликання відвідин през. Айзенгавера. Найважнішою внутрішньою справою є поладнання ґрізного страйку рудокопів, що їх підтримує опанована комуністами робітнича спілка. Страйкарі відкинули рішення суду, а Ікеда хоче переперти пошанування судових рішень. Він заявив готовість до частішої консультації з соціялістичною опозицією і меншими партіями, але заповів, що не дасть себе застрашити криками. Західні коментатори вважають, що Гаято Ікеда буде куди більш енерґійний в поборюванні комуністів в Японії, як був ним Нобосуке Кіші, що не мав відваги й енерґії у здавленні внутрішніх заворушень.

ЗДА ПРОТИ ВІЙСЬКОВОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ МОСКВИ В КОНҐО

Об'єднані Нації. — Представник ЗДА в Об'єднаних Націях Генрі Кебот Ладж заявив на Раді Безпеки ОН в минулу середу 20 липня ц.р., що „разом з іншими членами Об'єднаних Націй зробимо все можливе, щоб перешкодити вторгненню (до Конґа) будь-яких військових сил, не закликаних туди Об'єднаними Націями". Кебот Ладж заявив це виразно у зв'язку з повідомленнями, що Совєтський Союз може перевести в Конґо безпосередню військову інтервенцію. Америка — пригадав Кебот Ладж — зайняла відразу становище, що всяка військова інтервенція в Конґо може йти тільки через Об'єднані Нації і тому ЗДА відмовились вислати до Конґа свої війська, дармащо конґолійський уряд звернувся з такою просьбою. Знову ж генеральний секретар Об'єднаних Націй Гаммершилд став на становищі, що, крім африканських членів Ради Безпеки, ніякий інший член Ради Безпеки не повинен брати безпосередньої участи у військовій інтервенції, що її переводять Об'єднані Нації на терені Конґа. — Над цими справами відбуваються дебати на Раді Безпеки Об'єднаних Націй. Вона зійшлась 20 липня передусім для вислухання звідомлення Гаммершилда про ситуацію в Конґо. Гаммершилд ствердив, що до цього часу, у виконанні резолюції Ради Безпеки з 13 липня ц.р., прибуло до Конґа 12 африканських і два європейські курені та що напливають туди дальші війська. Гаммершилд не виключає значного побільшення військ Об'єднаних Націй, потрібних в Конґо. Він ствердив значне покращання тамошньої ситуації, яка проте все ще тільки „знаходиться на закруті". Гаммершилд прикладає велике значення до положення на африканському континенті, заявивши, що „в теперішніх обставинах Африка означає світ". Після нього промовляв репрезентант Конґа Томас Канза. Він прославляв Бельгію за її заслуги для розвитку Конґа і признання Конґо державної самостійности та підписання з ним договору приязни з 29 червня ц.р. Проте тут же оскаржив Бельгію у порушенні того договору самовільним висланням до Конґа нових військових континґентів та військовою акцією на терені Конґа без згоди і порозуміння з конґолійським урядом. Тому він навав поведення Бельгії „аґресією" і домагався негайного відкликання з Конґа всіх бельгійських військ. Канза признав, що конґолійський уряд Люмумби передав на руки заступника генерального секретаря ОН Ральфа Бонча листа до Об'єднаних Націй з ультимативною вимогою, що коли Об'єднані Нації не зможуть примусити Бельгію, щоб вона негайно відкликала свої війська, то Конґо звернеться до Москви з просьбою прислати совєтські війська. В той сам день, коли в Ню Йорку радила Рада Безпеки, конґолійський прем'єр Люмумба заявив в Леопольдвілі, що він воліє, щоб совєтські війська прибули до Конґа незалежно від акції Об'єднаних Націй, щоб вони не мали „зв'язаних рук". — Представник Бельгії П'єр Віні рішуче запротестував проти оскаржування Бельгії в аґресії. Він заявив, що Бельгія вислала війська до Конґа виключно задля охорони своїх та інших европейських мешканців в Конґо, коли конґолійський уряд виявив повну безсильність і подекуди злу волю щодо збереження ладу в країні, коли-то збунтовані конґолійські війська масово вбивали білих, грабували й насилували жінок. Бельгійський представник прочитав кілька листів і депеш з описом страхітливих знущань над білими. Він потвердив бажання співпраці з Об'єднаними Націями та готовість бельгійських військ виїхати з Конґа в міру того, як війська Об'єднаних Націй ґарантуватимуть спокій і безпеку для тамошніх білих мешканців. — Совєтський репрезентант Василій Кузнєцов різко атакував Бельгію, говорячи раз-у-раз про її „колоніяльний режим" та закидаючи їй бажання перетворити Конґо знову в свою колонію. Кузнєцов зголосив резолюцію, в якій дається Бельгії триденний ультимативний термін для відкликання військ та стверджується неподільність території Конґа. Кузнєцов назвав голову автономічного уряду в провінції Катанзі Мойсе Чумбе „помелом" Бельгії, яка ніби хоче відірвати ту провінцію від Конґа у власних колоніяльних замірах. — Генрі Кебот Ладж ствердив, що Совєти хочуть використати ситуацію в Конґо, щоб перенести холодну війну на терен Африки. Він гостро виступив проти совєтських атак з приводу перебування в Конґо невеликої кількости летунських техніків. Ладж ствердив, що ті американські техніки знаходяться там на виразне бажання Об'єднаних Націй, які звернулись до ЗДА за літаками для перевоження чужих військ та за харчами й іншими припасами.

Дальші наради Ради Безпеки перервано до четверга.

Жінка стане новим прем'єром на Цейльоні

Кольомбо. — Парляментарні вибори, які в цьому тижні відбуваються на Цейльоні, знайшли несподівану перешкоду в зливних дощах, що падуть безперивно від понеділка цього тижня, заливають шляхи та тисячі мешканців зробили вже бездомними. Уряд рішив гелікоптерами перекинути до деяких околиць виборчих службовиків і вживає всяких заходів, щоб урятувати вибори від цієї непередбаченої стихійної катастрофи. Права З'єдинена народна партія виставила 128 кандидатів, її суперник Партія Свободи зголосила 98 кандидатів, лівий Народний з'єдинений фронт 55 кандидатів, троцькісти 21 кандидата, а офіційна комуністична партія — тільки 7-х. Останні вістки кажуть, що опозиційна партія Свободи виграла вибори, діставши 75 мандатів проти 30 мандатів З'єдиненої Народної партії, та що голова партії Свободи, вдова по кол. прем'єрі, пані Сіріма Бандаранайке, мабуть, стане першим у світі прем'єром Цейлону.

4 канадійські хлопці у віці 12-14 років втопилися в ріці Вермільйон в Канаді

Судбурі. — Торонтонські щоденники „Ди Ґловб енд Мейл" і „Торонто Стар" з 13 липня принесли трагічну вістку про те, що коло місцевости Судбері втопилися 4 хлопці у віці від 12-ох до 14 років, коли випробовували, чи глибока вода у ріці Вермільйон. Ці юнаки перебували в літньому таборі, зорганізованому Баптистською Церквою, який був під наглядом баптистського священика Дж. Р. Бойда. Хлопці пішли на прогулянку, їх було 12, і вони хотіли ствердити, чи на дні ріки є ями. Звичайно вода в ріці була не глибока, але цього року внаслідок повені вода була на 6 стіп глибша від нормального стану. Коли один хлопець відійшов задалеко, і його вхопив вир, три інші юнаки пішли йому на поміч, але і їх пірвав вир і вони потонули. Вдалося віднайти тіла трьох хлопців, а тіло одного 13-го липня ще не було знайдене.

ПОМЕРЛА МАТИ ДРУЖИНИ АДВОКАТА МИХАЙЛА ПІЗНАКА

Розел Парк, Н. Дж. — В середу 20-го липня тут в дорозі до лікарні померла на 80-му році життя бл. п. Іванна Ільків, уроджена Біскуп, мати дружини відомого нашого діяча, віце - президента УККомітету адв. Михайла Пізнака. Покійна, що приїхала до Америки 50 років тому, залишила чоловіка Йосипа та 5 синів і 4 дочки. Похорон відбудеться в суботу рано з похоронного заведення Мастапітера в Розвел Парк, Ню Джерзі.

В АМЕРИЦІ

● **Республіканці** приготовляють оваційне прийняття для президента Айзенгавера, який найближчого тижня прибуде до Шикаґа, де на конвенції має виголосити промову про політику Республіканської партії. Цей „День Айзенгавера" має відбуватися під гаслом „Дякуємо вам, Айзенгавере!". Всі присутні мають написати листи до Айзенгавера, а на коверті мають подати „Тенк ю, Айк", висилаючи ці листи через пошту в Шикаґо.

● **19-го липня в Монтреалі** в Квебеку в Канаді мешканці цього міста бачили рідкісне явище: мільйони польових коників з'явилися в тому мільйоновому місті і масово гинули на вулицях під колесами авт і ногами прохожих. Їх було повно на стінах домів, через вікна влітали до мешкань і бюр, а природники не могли пояснити цього явища.

● **71-річний брат Президента** Едґар Айзенгавер вернувся з Европи і оповідає, як він на дві години скорше залишив готель Імперіял у Відні, куди прибув совєтський прем'єр Нікіта Хрущов. Едґар Айзенгавер казав, що вийшов із готелю тому, що не хотів, щоб до нього причіплявся Хрущов, який образив був його брата. Готелева служба сказала Айзенгаверові, що він „мудро" зробив, коли залишив готель, до якого мав заїхати Хрущов.

● **Секретар рільництва** Езра Тефт Бенсон заявив, що він підтримує теперішню рільничу програму, згідно з якою виплачується фармерам пливку винагороду за доставлені харчі до державних складів. Бенсон склав 15-сторінковий „Звіт американському народові", в якому обороняє Айзенгаверову фармерську програму, що її гостро критикують демократи.

● **Ген. Георґе Ґрівас**, колишній вождь підпільно-революційної боротьби кипрських греків проти англійської адміністрації на Кипрі, заявив, що він стане у проводі нового „національно-політичного руху" в Греції. Вважають це за доповідь заснування нової право - націоналістичної партії в Греції. Засличники Ґріваса заповіли опозиційну кампанію проти архиєпископа Макаріоса, що стане першим президентом кипрської держави.

● **В австралійському літаку**, що летів з Брісбейну до Сиднею, один з 43-х пасажирів загрозив револьвером пілотові і казав скерувати літак в напрямку до Сінґапуру. Пілот підбив руку терориста й при помочі пасажирів розброїв його та зв'язав. Під його сидженням знайдено динамітові набої.

● **У Лондоні** заповіджено появу в наступному році третьої щонедільної газети, „Сандей Теляграф". Тепер найбільш розповсюджені два лондонські недільні видання, „Сандей Таймс" і „Сандей Обсервер".

● **Секретар праці** в Канаді повідомляє, що там в червні ц. р. число безробітних зменшилося на 99,000 і становило тільки 300,0000. Число затруднених від 1-го травня до половини червня збільшилося на 162,000 і виносило 6,154,000.

У СВІТІ

● **Вальтер Ульбріхт**, голова східньо - німецької комуністичної партії, твердить що між Східньою Німеччиною і Совєтами ведуться переговори про підписання між ними сепаратного миру, що ним віддавна Хрущов погрожує Заходові. Західня преса гадає, що Ульбріхт тільки наслідує тактику Хрущова застрашування Заходу, бо Хрущов знає, що в обороні західнього Берліну Захід не завагається вести війну.

● **Японські власті** поставили в стан оскарження 4-х лівих японців за зорганізування демонстрації проти пресового секретаря Айзенгавера Джеймса Гаґерті 10 червня ц. р. і за власну активну участь в цій демонстрації. Між оскарженими є лідер японських комуністів Такеші Окаба.

● **В Зальцґіттер** у Західній Німеччині вибухла пожежа в копальні руди у глибині 900 стіп під землею. 150 рудокопів встигли завчасу втекти, але яких 60 робітників знайшлись в засягу вогню і трійливого диму. Найменше 27 робітників згинули, решту врятовано, але всі вони затруєні димом перебувають в шпиталі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Делікатність супроти бандитів

Нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер, у своєму виступі перед 103-членною Комісією для устійнення програмової плятформи Республіканської партії, займався два дні тому загадкою провокаційно-арогантських виступів Хрущова. Він пояснював їх нібито пересуненням балянсу сили в сторону Совєтів. Коли б большевики не були переконані, що вони тепер сильніші за Америку — виходило з висновків Рокефеллера, — вони ніколи не зважилися б на таку провокаційну поведінку з раз-у-раз новим погрожуванням атомовими ракетами. І тут Рокефеллер зробив надзвичайно влучну заввагу на адресу хиткої і нерішучої, аж надто миролюбної політики Америки: коли нині Хрущов погрожує бомбардувати Америку в „обороні" Куби, то Америка мовчала, коли совєтські танки торощили свободу Мадярщини, а її легальний уряд звертався до вільного світу з розпучливими закликами про допомогу.

Найкращі військові фахівці вільного світу рішуче заперечують, начебто дійсно балянс збройної сили перехилився в сторону Совєтів. І самі кремлівські верховоди, мабуть, не вірять у це, бо коли б вірили, то негайно розпочали б війну. Правда, остання серія виступів Хрущова надзвичайно пригадує виступи Гітлера, коли той, задивлений у зріст мілітарної потуги „ІІІ-го Райху", почав легковажити Захід і укладати пляни „нового порядку світу". Але дійсною спонукою для провокаційних слів і діл Хрущова є, мабуть, не зріст військової потуги Совєтів, а надмірна делікатність Америки і всього Заходу, що її Хрущов бере за доказ слабости. Небезпеку такого грубого непорозуміння збагнув Джан Фостер Доллес. Тому він раз-у-раз підкреслював потребу говорити з Москвою „із позицій сили" і запевняв, що нема чого боятися доводити взаємини з Москвою „над берег війни", бо це, — казав він, — найкращий спосіб переконати большевиків, що Америка війни не настрашиться, ото ж — стримати большевиків від воєнної авантюри. Коли не стало Доллеса, балянс збройних сил не змінився, але змінився тон американської закордонної політики. Її фактичним керівником став уже не державний секретар Гертер, а сам Айзенгавер. Зрештою, і Крістіян Гертер — людина з куди меншим політичним темпераментом і досвідом у відносинах з большевицькими „дипломатами", як був Доллес, — а Д. Д. Айзенгавер незадарма здобув собі ім'я найбільшого джентлмена між сучасними державними мужами світу.

Але джентелменство, яке є прикметою Президента на внутрішньо - американському терені, є його хибою на закордонно-політичному відтинку, у підході до Хрущова і таких небезпечних авнтюристів, як Фідель Кастро. До величезної популярности, що нею по нинішній день втішається в американському народі Д. Д. Айзенгавер, чимало причинився факт, що він ніколи за майже вісім років свого урядування не вдавався в персональну полеміку із будь-котрим своїм опонентом з-посеред земляків, а на своїх пресових конференціях встановив неписаний закон, що не вільно заторкувати персоналій. Але делікатні манери, необхідні і похвальні в сальоні, невідповідні, непридатні й погубні в лісі, де з-поза кожного дерева може напасти бандит, чи в джунглях, де загрожують дикі звірі. Замовчування образ, делікатні відповіді з усмішкою, здвигання раменами на погрози чи обгортання своїх заяв штудерною дипломатичною фразеологією — це фальшива тактика супроти червоної Москви та її приятелів. Вона породжує легковажність і викликає враження, що Америка — слаба й залякана. Внаслідок цього приходить ще більша большевицька грубість і напастливість, яка — як це твердив у своєму останньому листі до Хрущова англійський прем'єр Мекміллен — стає вже дійсною загрозою для миру.

„Третя категорія"

Про передвиборчу політичну плятформу Демократичної партії, схвалену на минулотижневій конвенції цієї партії в Лос Анджелесі, вже була мова на цьому місці. Ця плятформа направду сміливa, надійна і має багато постанов, пропозицій та обіцянок, які можуть причинитися до нових поліпшень у житті й політиці країни, бо для таких поліпшень немає обмежень. У цій плятформі є також цілий ряд постанов і пропозицій, зокрема сприйнятливих для громадян чужомовного походження. Сюди належить „заохота вивчати чужі мови", яку мотивується тим, що „знання мови, культури і політики інших країн необхідне для презентації правильного образу Америки за кордоном". До цього відноситься також постанова про створення окремої федеральної агенції, завданням якої було б „розв'язати проблему дискримінації в мешкальних справах, вихованні, затрудненні та суспільних нагодах взагалі". Окремий розділ становлять у плятформі пропозиції та обіцянки поліпшити іміграційне і натуралізаційне законодавство. Плятформа пропонує „усунути різниці між уродженими й натуралізованими громадянами і забезпечити повну охорону закону для всіх", щоб у цій країні не було „громадян другої кляси".

Кожний з нас може цим постановам тільки апльодувати і під ними підписатись. Очевидно, що демократичні постанови і пропозиції в цих важливих для нас справах треба буде порівняти з такими ж у республіканській плятформі, і на тій підставі виробити собі опінію, щоб у листопадових виборах з чистою совістю і з переконанням віддати свій голос за кандидата тієї партії, плятформа і сам кандидат якої дають найбільшу і найкращу ґарантію в нашому конституційному „змаганні до щастя".

Проте, в демократичній плятформі, крім цілого ряду похвальних постанов і обіцянок, є також декотрі, проти яких не можемо не висловити рішучого застереження зокрема ми, громадяни українського роду. Це стосується до стверджень і постанов щодо американської закордонної політики, головно американського відношення до поневолених Москвою народів. Бо коли у внутрішніх справах демократична плятформа передбачає заходи для зрівняння всіх громадян і виключення „громадян другої кляси", то в закордонній політиці, виходило б, ця сама плятформа розрізняє три категорії поневолених Москвою народів, і своїми постановами причиняється щоб таке поняття закріпити. Ці категорії — це 1) так звані сателітні країни, як Болгарія, Польща, Румунія та інші, 2) балтійські країни і 3) „поневолені народи". Щоб не було непорозумінь, Відділ Національностей при Демократичному Крайовому Комітеті у повідомленні до преси подав ще „для прикладу", що під цією третьою категорією розуміється такі народи, як українці та вірмени.

Немає сумніву, що демократична плятформа гостро антикомуністична і антисовєтська. Ми також здаємо справу з того великого внутрішнього і зовнішнього політичного комплексу, що його становить проблема поневолених націй і американського відношення до них. А проте, не можна не висловити застережень проти такого виразно непередрішенського трактування тих народів, що перші впали жертвою комуно - московського імперіялістичного розбою, що принесли найбільші жертви в боротьбі проти нього. Ці застереження подиктовані найкращими інтересами самої Америки.

БУРЕВІЙНЕ ПОЛІТИЧНЕ ЛІТО В ІТАЛІЇ

Рим. — Італія переживає велику політичну кризу, яка є не лише функцією її внутрішніх відносин, а ще й вислідною її підсоння та національного темпераменту. Як про одне, так і про друге не багато можна сказати нового. Італійське підсоння описане вже пером сотень письменників та подорожніх; внутрішні відносини чоботоподібного півострова хоч і займають цілі шпальти газет, все ще не вичерпують всебічно цієї тематики і проблематики, далеко від того, щоб вказати на її повну розв'язку. Бо на таку розв'язку всі рецепти — дармащо погані й випрактикувані вже в десяткові европейських країн — мають лише комуністи, яким іде менше про практичне розв'язання всіх складних питань, як про владу, до якої вони роками прямують усіми дозволеними й недозволеними шляхами. Вони знають, що коли б вдалося їм керувати долею Італії, вони відіграли б у важенні майбутнього ролю язичка між Сходом і Заходом.

Політична гарячка пішла в Італії дуже високо, зокрема тоді, коли неполадки в Християнсько - Демократичній партії на протязі березня ц. р. скінчилися димісією попереднього уряду й створенням нового т. зв. адміністративного уряду, який саме зрікся, не змігши дотягнути до найближчих виборів, що мали б відбутися восени цього року.

Тим часом лідер італійської комуністичної партії поспішає захопити владу, хоча б і силою (в цьому джерело форсування кризи), щоб найближчі вибори провести так само „справедливо", як це свого часу зробили комуністи в Чехії і Мадярщині, підшиваючись під зблькування з іншими партіями, не завжди соціялістичними. Всупереч свіжим і аж до болю переконливим прикладам, ті партії, яким маловідома роля Скрипника й інших українських комуністів, не хочуть бачити, яка їм загрожує доля. Їм привиджується повторення винятку Йосифа Броза - Тіта. При цьому вони не знають, що Тіто свою булаву завдячує менше власній силі, як надзвичайно сприятливому для повоєнної Югославії збігові обставин.

На половину щастям, а в другій половині нещастям є та обставина, що в політичному житті повоєнної Італії хочуть відігравати надто активну ролю зовнішні сили. Однак, чим делікатніші ті сили, тим менше вони популярні. Зате чим більше вони рішучі, а іноді навіть вульґарні, тим більше можуть кпити зі скромнішої популярности й інших атрибутів модерної політичної цивілізації. Наявний приклад цього — нечуване в історії дипломатії потрактування італійського президента під час його відвідин у Москві.

З огляду на те, що парляментарні вибори призначено на 23-го жовтня, а з половиною серпня вже з'їдуться до Риму олімпійські змагуни, „боротьбістам" з Італійської Компартії (ПКІ) забаглося страйками і кривавими виступами приневолити тугого Тамброні уступити з прем'єрського посту. Очевидно, що при черговій кризі, маючи за собою частину вулиці, комуністи намагалися б створити про людське око коаліційний уряд з соціялістами і навіть для повного замилення очей — з лібералами. Очевидно, що був би це лише новий адміністраційний уряд, куди гірший від попереднього, бо основною опорою мав би італійську компартію, цілі якої відомі.

Було б насправді цікаво знати, про що говорили обидва лідери, коли Хрущов частував сніданком Толіятті, готуючись вирушати до Австрії. Коли б це було відоме, тоді багато ясніше виглядали б сучасні криваві події в Італії. А треба мати на увазі, що Італія вже довший час перебуває під важким обстрілом московської пропаґанди з огляду на летунські бази НАТО чи американського стратегічного летунства. Ці бази — кістка в горлі большевицького диктатора, який після вилому Куби з американської гемісфери хоче за всяку ціну приспішити подібний вилім в европейському Середземному морі через відірвання Італії від Західної Европи. Правда, Москва має віконце на це море у вигляді Альбанії, але ця невеличка країна досі значної ролі не відіграла і ледве чи будь-коли відіграє, з огляду на малий простір і малу кількість свого населення.

Зовсім інша роля припадає сорокамільйоновій нації з корисним геополітичним положенням і ключовою позицією в середземноморському басейні. І найлютіша іронія долі хоче, щоб в моменті, коли Тамброні дав собі раду з інспірованими іззовні трудницями, коли вже здавалося, що ніхто інший як він допровадить урядове судно до спокійних берегів, визначених осінніми виборами, збіг обставин викидає його з сідла, в якому він, здавалося, так міцно сидів. А хочуть його заступити не лише ліві. Може й тому, що свою первісну парляментарну перемогу завдячує він спонтанним голосам неофашистської партії МСІ („мовіменто сочялє італіяно"), ті ж невільні союзники причиняються до його падіння. Бо „Італійський соціяльний рух" зробив немалу похибку, вибираючи Геную за місце для свого річного з'їзду. Якраз на цей крок неофашистів терпляче чекав Толіятті, чи точніше місяцями наперед проінструктовані комуністичні боївки, які за вигідним гаслом „бий фашистів" з елементарною ненавистю провели молочення учасників з'їзду МСІ. В масових вуличних сутичках полилася кров. Урядові й поліції не залишалося нічого, як заборонити продовжування з'їзду МСІ і заборонити взагалі всякі політичні зібрання та походи. Очевидно, така заборона не спинила комуністів від влаштування в самій столиці походу до пам'ятника жертв резистансу біля брами Сан Паольо. З огляду на те, що це пам'ятник борців — жертв фашизму, антифашистський марш у Римі мав подвійне символічне значення. В натовпі на чолі походу стали 50 послів до парляменту, не конечно самі комуністи, бо ж партизанами під час другої світової війни не були виключно комуністи. Останні зуміли лише наполегливим втовкмачуванням у голови населення викликати враження, що партизанський рух ідентичний з компартією та її боївками. Як уже згадано, Тамброні після кривавих сутичок в Генуї заборонив усі політичні маніфестації. Натовп оточила змоторизована, а потім кінна поліція. Учасники походу поводилися провокативно, бо до цього їх під'юджували боївкарі. Знову полилася кров. І цікаво: вже через кілька хвилин після того провідник походу, комуніст Паєтта увійшов до Палати Депутатів із закривавленою сорочкою соціяліста Борґезе. Користуючись таким „корпус делікті", ліві посли почали вигукувати „убивці" і розпочали бійку, яка тривала кілька годин.

В інших містах Італії жертви були поважніші. Так, наприклад, у Редджіо Емілія згинуло п'ять осіб, здебільша комуністи. Це дало притоку верхівці італійської комуністичної партії появитися на похороні. Толіятті і Нільде Йотті „оплакували" смерть тих, кого, озброївши палицями, ножами, а то й бомбами, вивели на вулиці Неаполю, Палерма, Парми, Модени й Риму. Треба згадати, що якраз під час римських інцидентів біля брами Сан Паольо поліція захопила багато доказового матеріялу, а серед нього червоний прапор, бомбу, чимало палиць, ножів і інших предметів для вуличної боротьби.

На знак протесту проти „поліційної брутальности", ліві синдикати проголосили всеіталійський ґенеральний страйк, який не вдався, виливши ся в низку двогодинних страйків на транспорті і в інших ділянках життя. А втім, вина комуністів у вуличних сутичках була настільки очевидною, що не поміг їм увесь галас проти фашистів і вся місяцями підготовлювана кампанія. Населення назагал було вдоволене твердою рукою Тамброні, який приборкав анархію.

Але, здається, Італія не була б Італією, якби не зважаючи на признання для Тамброні за врятування своїх вольностей не взяла йому за зле пролитої крови. Уряд опинився в тупику, бо неофашисти, озлоблені забороною з'їзду в Генуї, загрозили відкликанням своєї підтримки урядові Тамброні, і він опинився в обличчі парляментарної меншости, яка протягом ночі стала більшістю, відносною, щоправда, але більшістю. На марґінесі всього вищесказаного не можна вийти із здивування, що Тамброні мав куди більші труднощі з приборканням власної партійної лівиці в лоні християнської демократії, яка в березні не брала йому за зле голосів МСІ.

Вчорашній прем'єр Фернандо Тамброні належить до надзвичайно цікавих постатей демо - християнського руху. Народжений у 1901 році в Асколі Пічено, він був організатором католицьких студентських товариств, а згодом став провінційним секретарем Християнсько - Народної партії. З приходом до влади Муссоліні Тамброні здобув для своєї партії внутрішній мир з фашистською партією. Це дає змогу комуністичним крикунам вигукувати на адресу Тамброні. Може й тому МСІ з власної волі підтримала в березні ц. р. Тамброні в парляменті. При чому цікаво, що в лоні власної партії Тамброні емансипував з лівого на праве крило християнської демократії. Кажуть, що амбіцією Тамброні є після 31-го жовтня (по виборах) повернутися із більшим числом голосів, щоб мати змогу стати знову прем'єром. Його незвичайно добрі зв'язки з церковними колами уможливлюють йому такі надії. Треба сказати, що, властиво, Де Ґаспері відкрив цього амбітного посла, коли він у 1946 році ввійшов від Анкони до палати на Монте Чіторіо. Але можна побоюватися, що ці далекосяжні амбіції заведуть Тамброні.

Дальшій успішній стабілізації може перешкодити, крім непорозумінь у лоні християнської демократії, відновлена „фронте пополяре" з Ненні, Толіятті й ев. Сараґата, які готові створити лівий уряд. Толіяті, як пише римський щоденник „Іль Секольо", погрожує навіть силою захопити владу.

Є. Мацях

В. Іванис

ОЛЕКСІЙ ІСАКОВИЧ БАЛАБАС

Ще один свідомий, працьовитий українець з Кубанщини не діждався повороту на Ватьківщину, для якої він присвятив усе своє трудове життя.

Олексій Ісакович Балабас прийшов на цей світ 18-го листопада 1890 року в станиці Слов'янській, Таманського відділу. Отже, доля відміряла йому 70 років з малим гаком. Батько його був козак тієї ж станиці з фельдшерською освітою. Покійний одержав початкову освіту в двоклясовій та міській школах, після чого скінчив учительські курси і вчителював на Кубанщині. Одружився з Євгенією Іванівною з Побідоносцевих (дочка о. Івана в ст. Слов'янській), яка мала середню освіту і також учителювала. В революцію 1905 р. юнак Балабас розповсюджував революційні проклямації, але арешту уник. Коли вибухла перша світова війна, був мобілізований, відряджений на скорочений курс військової кінної школи і в ранзі прапорщика вступив до рідного Таманського кінного полку, з яким провів кампанії на Західньому й Турецькому фронтах. За війни дослужився до підосаула, а потім до осаула.

З початком революції 1917 року Олексій Ісакович був вибраний членом Кубанської Крайової й Законодавчої Рад. З ними провів „Крижаний похід" через Кубанщину і другий — з Донщини до Катеринодару. Перебуваючи на Дону, Олексій Ісакович був відряджений кубанським урядом до повстанців на Таманський півострів, де був заарештований московськими чорносотенцями. Вислизнувши з цього арешту, повернув до своїх на Дін, склав урядові звіт і взяв участь в поході на рідну Кубанщину, до столиці краю Катеринодару. В рідній станиці Слов'янській був якийсь час станичним отаманом. Його переобрали знову до Крайової Надзвичайної Ради, при вилоненні з якої Законодавчої Ради він опинився її членом. Як член Рад належав до самостійницького гурту чорноморців (нащадків запорожців) Безкровного, Рябовола, Манжули, Бича й ін. На його помешканні не раз сходився цей гурт на конспіративні засідання.

Після чорносотенного московського перевороту і повішення члена Ради О. Калабухова, 12 членів Ради, а серед них також Олексія Ісаковича, заарештовано і в листопаді 1919 року вивезено до Істанбулу, в Туреччину. Звідтіля в половині 1920 року О. Ісакович з дружиною й 4-літньою донькою виїхав до Праги, в Чехо - Словаччину. Тут почалося тяжке еміґраційне буття.

П'ятнадцять років працював О. І. як складач в друкарні чеського часопису „Право Ліду", при чому вперто працював над своєю освітою: на матуральних курсах у Подєбрадах склав матуру і разом з дружиною вступив до Карлового університету в Празі, який закінчив, захистивши докторську дисертацію на тему „Кубанознавства". В міру можливости співпрацював у самостійницькому журналі „Кубанський Край".

Осягнувши високу освіту, Олексій Ісакович став професором і адміністратором в українській гімназії в Моджанах (біля Праги). На цьому пості лишався аж до окупації Чехо - Словаччини большевиками. На скитальщині О. І. перебував у таборах в Карльсфельді, Фюссені і в Міттенвальді. В міттенвальдському таборі працював у гімназії як професор і директор. В 1947 році тяжко занедужала і померла його дружина Євгенія Іванівна. Це нещастя гостро відбилося на психіці й здоров'ї О. І-ча, він став апатичний і збайдужнілий до життя. В такому стані з донькою лікаркою Людмилою Олексіївною і внуком Петрусем переїхав він у 1949 році до Шикаґо. На новому місці, в Америці, пригадав старий фах і став працювати в чеському часописі „Сверност", рівночасно викладаючи безкоштовно в українській православній школі. В нових обставинах трохи підбадьорився, відвідав проф. В. Іваниса в Торонто і свого станичного О. Болотенка і розворушив групу кубанців в Канаді. Повернувшись до Шикаґо, залишив працю в чеській друкарні і перейшов до друкарні проф. Терлецького, де працював як лінотипіст. У Шикаґо не без його участи зорганізувалась кубанська ім. М. Рябовола станиця.

Після тяжкої операції простати Олексій Ісакович залишив працю і переїхав до Бавнд Бруку, де 23-го червня віддав Богові душу, осиротивши доню - лікарку, внуку і зятя.

В. Іванис

СВІЖИМ СІНОМ...

Свіжим сіном пахне
день медвяний,
Сонно птах кричить
в далекім лісі,
Вітерець солодкий
і духмяний
Невиразне щось
мурмоче в листі.

І спливають
золоті години,
Як краплі бурштинового
меду,
Ніжно пахне поле
свіжим сіном
І тремтить повітря
попереду.

Рій комах у сонячнім
сиропі
Вгору й вниз, неначе
на дротинках,
І ведуть мене
незнані тропи
В синє небо эпевнено
і стрімко.

АЛЛА КОССОВСЬКА

Д-р Філ. Микола Аркас

НАШ СТЕП

(З довгої низки спогадів)

Розпочинаємо друкувати спогади доктора філософії Миколи Миколовича Аркаса (сина автора „Історії України" та опери „Катерина"), який нині перебуває з родиною у ЗДА. Спогад „Наш степ" — це уривок із кількатомових спогадів, що їх д-р М. Аркас підготовляє до друку.

Редакція.

(1)

...А там — тільки степ леліє,
По ньому трава зелена зеленіє.
(З думи про втечу трьох братів з Озова).

Світе тихий, краю милий,
Моя Україно...
Т. Г. Шевченко

У майбутнім я маю на меті докладніше зупинитися на історії наших степових просторів з найдавніших часів, а тепер обмежуся тільки описом їх, так би мовити, поверховним і ліричним.

Наш степ — це арена нашої славної й многострадальної бувальщини. Цю славу сплекав він у своїх безмежних просторах, а згодом став її величним могильником.

З усіх дум найдосконалішу, найкращу й найчулішу думу про неї склала історія: вірганним гомоном рокоче вона, не змовкаючи, рокоче через віки й тисячоліття, і ніколи не змовкне, бо писана вона кров'ю тих безвісних богатирів наших, що рясно засіяли степові обшари своїми костями...

Інтенсивне заселення степів Херсонщини й розвиток там хліборобства в середині минулого століття, як і скрізь, завдали смертельного удару привіллю, а з ним вівчарству й табунному конярству.

За мого прадіда по батьковій мамі, Петра Григоровича Богдановича, і за діда Миколи Андрійовича Аркаса, наш степ являв собою непорушений ще ралом цілинний простір, порослий буйною травою та кострубатими чагарями. Пишалися там на волі цілі лани ковили й остистої тирси, що росла особливо на перелогах, зеленіла трава-польовиця, кострица чи типчак, метлюг чи мітлиця,- волоть, пирій, мишій, тонконіг, терпко пахнучий степовий полин, чорна нехворощ і сила-силенна інших трав, з чагарнику ж — терен ріс хащами, так званими „терницями".

Ці херсонські степи були тоді рештками старославного, оспіваного українським народом „Дикого Поля", що в давнині, неоглядною зеленою пустелею, займало величезний простір: всю Херсонщину, південну Київщину, східню частину Поділля, всю Катеринославщину з південними повітами Полтавщини, більшу частину Слобожанщини - Харківщини, і переходило далі в безкраї степи Задонщини, такі ж дикі та безлюдні. Одноманітність зеленої пустелі, де

Тільки поле леліло,
По ньому трава зелена
зеленіла —

збарвлювали то глибокі, то пологі балки, що вилися, мов гадюки, степами, іноді порослі лише низькорослою травою, ріп'яхами та будяччям, іноді ж поплямовані жовтими глинястими вимивинами та ковбанями. Яри чи яруги, вкриті непрохідною гущавиною терну, славнозвісними терницями, заростями дикого вишняку, дикого мигдалю-бобчука, тавілги, шипшини, та степового глоду, тернослива, дикої бросквн, дерези, бузини та інших кущів, — були добрим сховищем для всякого звіря. Особливо глибокі й розлогі яри, вкриті лісом, звалися байраками; по степах вони подибувалися досить рідко.

Де-не-де в степу бовваніли самітні дуби або дикі груші-кислиці, старі, як світ, посажені чи самою природою, чи Бог-зна ким і коли. Люд вірив, що то „козацькі дерева", і під їхнім корінням шукав скарбів. Подибувались й невеличкі гаї явора та бересту, проткані калиною, а у вогких низинах — вільшина з вербняком.

Вздовж одвічних шляхів подекуди височіли старі, гіллясті, поцятковані дуплами верби, що з віддалі здавались не то високими, стрімкоспадистими могилами, не то осадкуватими вежами, не то величезними копицями сіна. Верби ті давно колись посадили чумаки; вони були віхами на їхній дорозі, місцем відпочинку в спеку. Там, під ними, диміли чумацькі кабиці, там паслися й ремиґали вірні друзі чумацькі круторогі полові воли. А іноді такі старі дуплисті верби були співучим зеленим нагробком безталанного братчика - чумака, що загинув у дорозі чи від стріли ногайця, чи від мору -чуми, чи від ножа степового розбійника.

Непримхлива, витривала й уживчива наша степова верба; встромиш вербову гілку в землю, і глянь: за рік, за два гола лозина обернеться в кучеряве дерево. Швидко росте верба, і небавом розкидає вже вкруг свойого коріння благодатну тінь - холодок. Така верба бувала великою радістю подорожникові, як арабові пальми в сагарській пустелі; в її холодку він відпочивав, а потім рушав у дальшу дорогу. Гнуть і мордують таку вербу степові бурі, самітньо мерзне вона на лютих морозах серед безбережних, вкритих снігом, просторів, але, навіть в палючу спеку, серед випраглого, вигорілого степу, верба зеленіє й вабить до себе мандрівника.

Любив наш народ це дерево і споконвіку співав про нього зворушливих пісень. Верба, як і тополя, оздобляла обійстя селян, запорозькі зимівники, зеленіли верби над криницями, на роздоріжжах над Розп'яттям, никли над мрійною повіддю ставків, пошепки розмовляли з очеретами та кугою, кидали свою тінь на скромні могилки селянського цвинтаря. Вірною подругою була верба і нашого селянина, і козака, і чумака. Недаремно ж у старовинному переказі оповідається, як одного разу сестра убитого в січі козака так побивалася, так плакала над його тілом, що милосердний Бог обернув її у плакучу вербу; і хилиться вона з того часу до свого любого брата, до зотлілих збутків його, і губить іскристі сльози - росинки на могилу. Горе, скорбота вірної подруги - сестри, її безмежна любов туга, — пережила віки й живе донині.

Дехто уявляє собі, що степи були цілком безлісні; таке уявлення помилкове; в степах бували діброви й ліси, навіть дрімучі пущі; вони розлягалися, головним чином, уздовж степових рік. Розуміється, бували то ліси листяні: дуб, берест, рідше бук, береза, по логах, — вільха, черемха, хащі ліщини, липа, явір, в'яз, граб і т. ін. Гарні були то ліси і таїли в собі силу звіря.

Несходимий, дикий і буйний був ліс у гирлах славути - Дніпра і звався Базавлугом; частинно був то ліс плавневий з величезними вербами. Так званий „Чорний ліс" займав широку просторінь коло пізнішого Лисаветграду, і рештки його ще й я пам'ятаю.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

День пластунки на пластовій оселі в Іст Четгем

В днях 16-17 липня на Пластовій Оселі Іст Четгем відбувся День Пластунки, в якому члени всіх трьох дівочих таборів, що саме тепер відбуваються а це: табору новачок „Калиновий Хутір", молодших юначок „Чумацький Шлях" і старших юначок „Залізний Вузол" перевели перед численно зібраними батьками та гостями показ пластової справности, фізичної аправи і пластового гумору.

День Пластунки, що ним проводила пл. сен. Анна Бойцун, розпочався в суботу 16-го о год. 12-тій полудня відспіванням Пластового Гимну, відчитанням святочного наказу і живим пластовим привітом у виконанні юначок табору „Чумацький Шлях".

Прегарно виведені народні обряди новачками табору „Калиновий Хутір", змагання і гри юнацьких таборів, спортові змагання і на закінчення виконані вправно вежі юначок виповнили програму соботнішнього пополудня. Увечері відбулася велика спільна для всіх таборів ватра на площі ім. І. Мазепи. Розпочато її відспіванням пластового обіту, після чого голова КПС пл. сен. Ольга Кузьмович перевела іменування пластунок та виголосила привітальне слово до пластунок і зібраних численно гостей. Поважною частиною ватри проводила ст. пл. Лідія Скочиляс і вона була присвячена визначним постаттям української спільноти, що їх видав впродовж 50 літ свого існування Пласт зі своїх рядів.

В неділю після Богослужб обидвох віровизнань, в яких таборові духовники о. Ю. Менцінський - католицький і о. Т. Міненко-православний виголосили відповідні проповіді, на площі ім. І. Мазепи відбулася дефіляда, яку відбирала голова КПС, командантки таборів і представники пластового проводу.

Вільноручні вправи поодиноких таборів і ще раз виписане живими постатями СКОБ завершили програму святкувань.

На закінчення голова КПС пл. сен. О. Кузьмович висловила признання таборовичкам за їхню поставу і пластове вироблення, яке вони виявили у всіх своїх пописах перед батьками та проводом, взиваючи, щоб цю поставу вони задержали і в дальшому таборуванні і в своєму щоденному житті.

Спільне відспівання Національного Гимну замкнуло ці повні програми та активности дні на Пластовій Оселі, де 200 новачок і пластунок вступає у другі два тижні таборового життя серед краси природи і рідного оточення.

А. К.

Українська Виставка в рямцях Міжнародної Виставки в Ню Йорку

Оце десятий раз на сторінках „Свободи" повідомляємо, наше громадянство про участь Окружної Ради Союзу Українок в Міжнародній Жіночій Виставці. В 1944 р. вперше увійшли ми в склад тої великої жіночої формації, яка вже тридцять сьомий раз влаштовує при співучасті численних національних груп виставки жіночих виробів. Після семи років перерви, бо аж в 1952 році, ми знов зійшлися з міжнародним Жіночим Виставковим Комітетом і від того року постійно беремо участь. Наше громадянство, яке завсіди ту виставку підтримує, мало нагоду бачити, з якими успіхами проходить наша програма, що є складовою частиною загальної виставки.

І Виставка і наші програми, раз є кращі, іншим разом слабші, але наша участь є постійна, численна і в тому є наша сила. Ми не йдемо на виставку з ціллю зробити гроші, як це роблять деякі національні групи. Наша ціль показати американському загалові нашу культуру, наші мистецькі вироби, нашу народну ношу. Окружна Рада СУА, як попередніми роками, так і цього року, доложить багато праці, щоб ця виставка випала ефектовно і лишилася в пам'яті тих, які будуть її оглядати.

Цьогорічна Виставка іде під кличем „плекаймо народне мистецтво". Покажім американському світові красу нашої культури, мистецтва, пісні і всього того, що зв'язане з життям українського народу. Часто чути голоси, що Міжнародна Жіноча Виставка — це базар, але не забуваймо, що на той базар приходять десятки тисяч з різних обшарків американського суспільсдва, і тому нам треба там бути, бо де нас нема, там нас не знають. Хоч нашу виставку влаштовує Окружна Рада СУА, то на голову виставки вибрано Катрю Пелешок, а референтками стали референтки Окружної Ради СУА, а це секр. — Софія Серафин, кас. — Марія Ржепецька імпр. — Марія Головей, орг. реф. — Ірина Падох, госп. реф. — Марія Марусевич, прес. реф. — Марія Демидчук і Леся Різник для анг. мови, мист. і декорації — Мирослава Гординська, фін. — Іванна Бенцаль, контроля — Марія Білозор, Анна Свайсон, і Анастазія Бродин.

Хоч іще майже чотири місяці ділить нас від виставки, бо зачнеться вона сьомого листопада, то продаж білетів вже зачинається, бо мусимо роздобути гроші на заплату місця на виставці. Виставка, як звичайно, відбудеться в 71 Реґіменті Арморі при Парк Е. і 34 вулиця в Ню Йорку. Білети також набути можна в українських крамницях. Віримо, що наше гасло „Плекаймо народне мистецтво" знайде широкий відгомін серед нашого громадянства, а жіноцтва

Марія Демидчук
пресова реф.

Вистава „Лісової Пісні" на Факс Чейзі

Їхали ми, хто автом, хто автобусом, спочатку містом, а потім асфальтовою дорогою поміж віллами, що потопали у свіжій весняній зелені травників і дерев, поміж якими раз-у-раз виринали цілі острівці або гірлянди розкішних троянд. Дорога вела на одно з передмість Филаделфії, що називається Факс-Чейз, і де міститься Академія св. Василія Великого або середня школа (гайскул) для дівчат. Сюди нас запросили на виставу „Лісової пісні" Лесі Українки, яку давали учениці цієї школи під керівництвом пані д-р Наталії Пазуник, своєї викладачки українознавства. Їм допомагали в проведенні чоловічих ролей хлопці з інших шкіл.

Здавалося неймовірним: як могло наше українське юнацтво під час гарячки весняних іспитів взятися до постанови такої серйозної, складної триактової п'єси. Тільки великим захопленням і попередньою глибокою проробкою п'єси можна пояснити таке захоплення. І тільки з такого погляду, а не збоку сценічної постановки, нам хочеться підійдо до оцінки цієї вистави.

Виставу „Лісової пісні" попередила дворічна праця пані д-р Н. Пазуняк в згаданій вище школі на посаді викладача українознавства. Це є підсумки щоденної праці вчительки з ученицями над розвитком почуття національної свідомости, над прищепленням їм, народженим не в Україні, любови до української мови, літератури, мистецтва й самої України. Поставити п'єсу Лесі Українки й викликати в них зацікавлення до цього шедевра українського мистецтва, розуміння його символіки, провідної ідеї, цілого комплексу ліричних переживань поетки і, нарешті, збудити відчуття чудової мови твору, — це значить піднести не тільки українську, а й загальну культуру юнацтва на вищий щабель. І юнацтво це зрозуміло і з ентузіязмом і завзяттям взялося до нелегкої праці: вивчали ролі, знаходили час для проб окремими групами і загальних, готували декорації, костюми і працювали, багато працювали. П'єса була підготовна від початку до кінця самими виконавцями, за вийнятком музичного супроводу, який взяв на себе проф. Мигасюк.

Ось прізвища цих ентузіястів в їхніх ролях: дівчата Ніна Туренко — Мавка; Марта Ляшкевич — мати; Меланія Струтс — Калина; Зеня Сохор — польова русалка; Галя Садака — русалка; Віра Татунчак — Той, що греблі рве; Надя Железівська — перелесник; Ліда Васолишин і Оксана Маланчук — потерчата; Ґавур, Вестрайхер, О. Маланчук і Ґараус — злидні; — хлопці І. Конрад — Лукаш; М. Царинник — водяник; В. Коженьовський — лісовик; Ю. Гнатюк — дядько Лев; О. Лукашевич — Той, що в скелі силить.

Виконавці головних ролей — І. Конрад, Н. Туренко — в багатьох моментах досить вдало створювали образи твору. Великої уваги заслуговують декорації, над якими працювала Богданна Палевич, учениця місцевої Мистецької Студії. Волинський ліс і велике полотно зими служили прекрасним фоном для п'єси і настроєво гармонізували з нею. Панна Розалія Приймак перед кожною дією передавала англійською мовою зміст п'єси. В її руках були й кольорові світла.

Глядачі, а їх було понад сотню поважних громадян і молоді, справедливо оцінили працю виконавців і довгими оплесками, особливо після першої і другої дій, викликали їх. Але скромні артисти подякували за оплески тільки після останньої дії. Своєю працею вони вдоволені, але разом з тим добре розуміють і свідомо ставляться до своїх помилок і недотягнень. Після вистави вони висловили бажання попрацювати ще над п'єсою і восени поставити її ще раз десь ближче до українського центру, для нашої молоді.

Не можна не відзначити, що переважна більшість виконавців — це вихованці Пласту, який, як бачимо, також вкладає свої міцні цеглини у фундамент української свідомости нашої молоді.

Отак непомітно зростає й поширюється корисна праця, яка то тут, то там виявляє свої добрі наслідки.

М. Стратієнко

Академічний вечір Зарева в Клівленді, Огайо

5-го червня відбувся черговий Академічний Вечір „Зарева" в залях Пластового дому. Доповідь н. т. „Політика й етика" виголосив д-р М. Тимків, а вечором проводив д-р Л. Винар.

На тлі загальної проблематики „Політика й етика" доповідач передовсім зупинився на аналізі засади „чи ціль освячує засоби". Він бачить у цій засаді три для суспільности шкідливі тенденції: 1. Нехтування правопорядку, 2. Утеча від відповідальности, 3. Апробування насилля.

Якщо людина стоїть на сторожі сили й здоров'я суспільности, то як політика може бути успішною, коли вона не шанує етичних засад? Вправді й неетичним засобом можна деколи осягнути зовнішній успіх, який у короткозорих людей може викликати подив. Але прийде час, коли залізний закон справедливости все ж таки тріюмфує. А таке фальшиве відношення існує завжди тоді, коли влада забуває або нехтує зверхність найвищого Законодавця. Він дав державним мужам владу і Він їхній владі поставив межі. Вже старинний Ціцеро говорив: Ніколи ніщо не є для народу корисним, коли не є рівночасно етично добрим.

В основному доповідь відзначалася глибиною думки та актуальністю проблематики. В дискусії забирали слово десять слухачів. Треба підкреслити, що проблематика, яка заторкує актуальні питання нашого багатовимірного життя, завжди викликує пожвавлену дискусію. Наступні Академічні Вечори будуть продовжуватися в новому академічному році 1960-1961.

Р. Д.

Дитяча образотворча студія в Торонті

9 червня відбулася в Торонті виставка рисунків учнів дитячої образотворчої студії під керівництвом мистця П. Сидоренка. Студія почала свою працю взимку 1959/60 р., має всього дев'ять учнів у віці від 9 до 14 р. життя, але успіхи її наглядні, — показані на виставці праці учнів свідчать про незаперечну талановитість дітей і добру педагогічну керму. А коли зважити, що лекції відбувалися тільки раз у тижні — в суботи та й не всі учні мали змогу регулярно їх відвідувати, то успіхи тим більші.

На виставці показані перші праці учнів і останні — поступ наглядний. Важко та й зайво говорити, чи й які учні кращі, найважливіше ствердити талановитість, а при ній пильність у праці. Наймолодші учні 9-тирічні це Ірина Свелеба і Ігор Микитин, 10-річна Оля Лехка, 12-річні Володимир Стап'як і Юрій Козуб, 13-річні — Христина Еліяшевська, Юра Теодосій Біланюк і Ігор Жаровський, 14-річний — Остап Лукіянишин.

Виставку відкрив ред. Б. Гошовський, підкреслюючи вагу донедавна єдиної образотворчої студії в Филаделфії під кермою мистців П. Мегика і П. Андрусева, а тепер її молодшої посестри — такої ж студії в Торонті під кермою молодого мистця, який юнаком починав свої мистецькі студії в мистця П. Андрусева, а прибувши з Европи до Канади, вночі працював в ресторані на прожиток, а вдень студіював мистецтво в торонтонській мистецькій студії, хоч не знав ще мови, часто таки голодував, а під час викладів, бувало, і засипляв із перевтоми... Та наполегливість дала свої висліди: на мистецьких виставках в „Арт Галері" і на виставках УСОМ — Української Спілки Образотворчих Мистців Канади його картини зайняли своє почесне місце, а ось після десяти років важких трудів і завзяття, молодий мистець створив свою студію для дітей, і гурт юних учнів оточує його із відданістю, а батьки радіють успіхами.

Привітальне слово від УСОМ мав її голова, д-р Б. Стебельський, про свої пляни і про своїх учнів говорив самий керівник студії. Дітей зголосилося зразу багато, та не всім стало витривалости, але треба надіятися, що новий навчальний рік принесе розгорнення студії, збільшиться число учнів і збільшиться зацікавлення студією серед ширшого кола громадянства. Численна відносно скількість відвідувачів свідчить про прихильність нашої громади до цінного почину молодого мистця.

М. С.

Від Редакції. Треба згадати, що існують ще й інші мистецькі школи, про які автор допису не згадує. У „Свободі" з 29-го червня був допис про працю в школі п. Л. Кузьми в Ню Йорку, а в „Свободі" з 7-го липня про школу пані Катерина Антонович у Вінніпегу.

Віллі Брандт кандидуватиме на нового канцлера Західньої Німеччини

Бонн. — Західньо-берлінський посадник Віллі Брандт став офіційно чоловим кандидатом німецької Соціялістичної партії на канцлера. Він очолюватиме листу німецьких соціялістів у виборах в 1961 році і керуватиме кампанією проти 84-літнього Конрада Аденауера та його Християнсько-демократичної партії. Віллі Брандт вибився на перше місце завдяки комуністичному наступові проти Західнього Берліну та своїй обороні проти комуністів. Це яскраве антикомуністичне обличчя Брандта і його відваги в боротьбі проти совєтського імперіялізму опрокидують найважливіший закид, що його мав Аденауер проти соціялістів — щодо їхнього угодівства супроти Москви. В останніх днях східньо-німецькі комуністи знову взяли на приціл Брандта, закинувши йому керування з Західнього Берліну, шпигунхіднього Берліну, шпигунською діяльністю на терені Східньої Німеччини. Східньо-німецький комуністичний лідер Вальтер Ульбріхт твердив на пресовій конференції, що східньо-німецька поліція викрала від англійських і американських членів військових місій при сов. армії в Східній Німеччині мапи й документи, які свідчать ніби про плянування „військової агресії" проти Східньої Німеччини. Віллі Брандт ніби брав участь у тій „змові". Ця комуністична пропаганда мимохіть робить Брандтові рекляму серед західніх німців.

Анна Самофал здобула титул магістра

Анна Самофал

11-го червня на градуаційній церемонії в Стейтовому коледжі в Ню Гейвені, Конн., Анна Самофал одержала ступінь магістра (мастер оф саєнс). Три роки тому вона одержала титул бакалавра в стейтовому коледжі у Віллиментик, про що повідомляла „Свобода". В тому ж самому році вона дістала працю учительки в стейтовій школі при коледжі в Віллиментик, де два роки вчила 6-ту клясу. На вакаціях та вечорами вона продовжувала студії і покінчила їх в серпні 1959 року. Зогляду на це, що ґрадуація відбувається раз в рік в червні, прийшлося їй чекати майже один рік на одержання диплому.

Тепер ґрадуантка належить до професорського складу стейтового коледжу в Ню Бритен і працює там від 1959 р., як учитель - бібліотекар.

Вона, як і ціла її родина, є членами УНСоюзу, Відділ 387, до якого вступили по приїзді до Америки в 1947 р.

Ґрадуантка плянує продовжувати студії, працюючи на теперішньому становищі.

С. Н.

Спорт

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІГА

САМПДОРІЯ (ІТАЛІЯ) — НОРШОПІНҐ (ШВЕЦІЯ) 6:4 (3:3)

Неділя, 17. липня. — Гра повна емоції і багата в гарні заграння та стріли по воротах. Італійці були швидкі та зуміли використати декілька похибок твердої, але часом непевної оборони шведів. Шведи з кожними змаганнями грають краще, але і зустрічаються зі щораз сильнішими противниками. Тому і при цій поправі форми буде їм важко здобути ще якісь точки, коли взяти під увагу, що їм остали ще змагання з югославами та бразилійцями.

В першій півгрі шведи двічі вели і обидва рази італійці вирівнювали хвилину пізніше. Треті ворота здобули наперед італійці, але дві хвилини після того прийшло знов вирівнання. Після перерви італійці здобули ще трос воріт, проти перших з яких протестували шведи, покликуючись на те, що бічний суддя сиґналізував „офсайд". На 77-ій хвилині шведи здобули четверті ворота устійнюючи ними вислід змагань. Шість хвилин перед кінцем гри дійшло до інциденту між змагунами, до якого вмішалися гарячекровні симпатики Сампдорії, вбігаючи на грище, щоб „зробити порядок". У висліді цієї інтервенції фанатиків оборонця Норшопінґу Люнда знесено з грища зі зломаним зубом та потрясенням мозгу. Глядачів 9,040.

ПОКАЗНИК М. Ф. ЛІҐИ

Стан з 18 липня.

	Точки	Ворота
1. Банґу	6:2	12:3
2. Червона Зоря	3:1	6:3
3. Сампдорія	3:3	7:3
4. Спортінґ Клюб	2:2	5:8
5. Норшопінґ	2:4	10:11
6. Рапід	0:6	5:11

(ч. с.)

● Сенатор - демократ Майк Мансфілд пропонує, щоб президент Айзенгавер особисто конферував із кандидатами на президента і віце - президента в справі оборони ЗДА і закордонної політики. Те саме повинні робити і секретарі оборони та державний секретар, які також мали б обговорювати важливі справи з Кеннеді і Джансоном.

ДОПОВІДІ УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ НА З'ЇЗДІ МЕТАЛЮРҐІВ

Постійний розвиток промислу можливий нині тільки внаслідок дослідів науковців і дослідників в ляgreбораторіях різних підприємств і наукових дослідних інститутів. Своїми осягами обмінюються науковці і дослідники на з'їздах, що відбуваються доволі часто на терені поодиноких держав і міжнародних з'їздів. Один з таких з'їздів відбувся в Ню Йорку 13-17 червня ц. р. Це була міжнародня конференція порошкованої металюргії. На цій конференції брали участь три інженери фабрики Шеріт Гордон Майнс з Форт Саскачевану в Альберті: два українці та один англієць, а саме: Б. Меддінґс, В. Кунда та В. Н. Мацьків, які підготовили доповідь на тему „Приготування і прикмети суміші порошків, покритих ніклем". Згадана доповідь відбулася в середу 15 червня і її виголосив інж. В. Н. Мацьків, який є директором дослідної дивізії фірми, що охоплює дослідну, аналітичну та фізичну лябораторії і ділянку дальшого розвитку фабрики Шеріт Гордон Майнс. Інж В. Кунда є асистентом голови дослідної лябораторії від 1957 р., а Б. Меддінґс є одним з провідних інженерів у дослідній лябораторії. Слід згадати, що інж. В. Н. Мацьків приймав участь недавно на „16-му з'їзді об'єднання промислу металів у спорошкованому виді", що відбувся в Шикаґо в днях 25-27квітня ц. р. На тому з'їзді виголосив теж доповідь, що її опрацював спільно з Дж. А. Лундом і Т. Кройцом на тему „Характеристичні прикмети стистеної і шлаковатої суміші порошків, покритим ніклем". Кілька днів пізніше відбувся в Шикаґо річний з'їзд об'єднання електрохеміків від 1 до 15 травня ц. р. і на цьому з'їзді приймав участь д-р М. Зубрицький, теж один з провідних інженерів у дослідній лябораторії фабрики Шеріт Гордон Майнс. На з'їзді електротехніків брали участь науковці з Академії Наук у Москві, які саме тоді відбували поїздки по Злучених Державах. Обі доповіді появляться друком у збірниках, присвячених згаданим з'їздам. Бажаємо дальших успіхів нашим інженерам дослідникам в їхній науково-дослідній праці.

М. Х.

Департамент торгівлі стверджує швидший темп економічного росту, як передбачалося

Вашингтон. — Департамент торгівлі ствердив, що в другій чверті цього року темп росту економіки був більший, ніж президент Айзенгавер передбачав в економічному зверненні. На основі статистичних даних можна передбачати, що в другій чверті ц. р. крайова продукція виноситиме $505 більйонів, а в першій чверті вона стояла на рівні $503 більйонів в річному відношенні. Річне відношення дістаємо таким способом, що продукцію з одного місяця множимо через 12. Під національною продукцією розуміємо вартість всіх випродукованих товарів і виконуваної праці в цілій країні. В першій чверті видно було зріст продукції в сталевій індустрії, яка збільшилася швидким темпом після страйку сталеварів; в другій чверті ц. р. видко більшу стабілізацію в економіці і тенденцію до повільного росту.

Новий перепис населення спричинить зменшення числа конґресменів в деяких стейтах

Ню Йорк. — Оголошений тимчасовий вислід цьогорічного перепису населення вже тепер вказує на те, що при новому розподілі числа конґресменів в січні 1961-го року деякі стейти втратять по кілька конґресових мандатів. Стейт Ню Йорк має пропорційно менший приріст населення як інші стейти, і тому він дістане не 43 конґресмени, як було досі, тільки 40 конґресменів. Те саме може бути зі стейтом Пенсилвенія, яка також має дістати число конґресменів, яке буде на три менше в порівнянні з теперішним станом. Стейт Каліфорнія має дістати аж 38 конґресменів, а тепер вона має тільки 30. В 1941 році Конґрес вирішив, що число конґресменів має виносити 435. Тепер є 437, бо стейти Аляска і Гаваї дістали по одному конґресменові. Конґрес поділить число населення на 435 і признає кожному стейтові таке число конґресменів, яке їм належиться на основі цього розподілу, бо число конґресменів мусить знов виносити тільки 435. Стейти з меншим проростом населення дістануть менше число конґресменів. Кожний стейт, навіть із найменшим числом населення, мусить мати принаймні одного конґресмена. Нове число конґресменів буде обов'язувати у виборах 1962 року, а цього року вибори відбуватимуться за старим розподілом, зробленим на основі попереднього перепису населення.

● Контрольний Центер Крайового Космічного Нагляду в Бедфорді, Массачусетс, ствердив, що 19-го липня згоріла ракета, якою СССР випустив свого Спутніка ч. IV в дні 18-го травня ц. р. Ця ракета не впала на Землю, як це плянували совєтські науковці, тільки кружляла довкола Землі, а тепер впала в атмосферу її і згоріла.

ПЕРЕД РЕСПУБЛІКАНСЬКОЮ КОНВЕНЦІЄЮ

Вгорі: робітники завішують в залі Шикаґівського Амфітеатру транспарент з написом для відзначення сторіччя від конвенції, на якій був найменований кандидатом на президента Абрагам Линколн. Унизу: голова республіканської Плятформової Комісії Чарлз Р. Персі промовляє на передконвенційному зібранні цієї комісії.

Мічелл не претендує на пост віце-президентського кандидата

Вашинґтон. — Приятель секретаря праці Джеймса П. Мічелла заявив, що Мічелл не предентує на те, щоб його на номінаційній конвенції найменували на віце-президентського кандидата. Приятель Мічелла казав, що секретар праці не хотів би, щоб ставили на кандидата на віце-президента тому, щоб він, як римокатолик притягав на республіканський список голоси римокатолицьких виборців, які могли б голосувати на демократів, список яких очолює католик Кеннеді. — Недавно губернатор стейту Ровд Айленд Крістофер Дель Сесто заявив в Нюпорті, Ровд Айленд, що конвенція повинна найменувати на віце-президентського кандидата Мічелла, який, як католик був би добрим балянсом до демократичного списка з Кеннеді на чолі.

Кеннеді припускає, що буде дебатувати на телевізії з віце-президентом Ніксоном

Гаянніс Порт, Массачусетс. — Пресовий секретар кандидата-номіната П'єр Салінґер заявив, що Кеннеді припускає, що матиме нагоду публічно дебатувати зі своїм республіканським противником республіканським кандидатом на президента віце-президентом Ричардом М. Ніксоном. Конґрес рекомендував власникам радіових і телевізійних стацій відступати безплатно час головним кандидатам на президента, щоб вони могли виголошувати свої програмові промови у формі публічних дебат. Секретар Салінґер повідомив пресу, що вже в суботу 23-го липня директор Центральної Розвідчої Аґенції Аллан В. Доллес прибуде до сен. Кеннеді, щоб його поінформувати про політичну ситуацію в світі, з підкресленням ситуації в Південній Америці.

Конґресмен Фіно домагається всенародного референдуму в справі урядової льотерії

Вашинґтон. — Нюйоркський конґресмен-республіканець Пол А. Фіно закликав авторів виборчої плятформи для своєї партії, щоб вони прийняли до своєї плятформи окремий пункт про те,щоб уряд мав право зорганізувати клясову льотерію. В цій справі повинен відбутися окремий референдум під час конґресових виборів. На думку конґресмена Фіна виборці заявляться напевно за те, щоб уряд мав право вести льотерію, прибутки з якої йшли б до державної скарбниці. Тепер різні ґанґстери незаконно ведуть всякі льотерії, на які американські громадяни видають річно більйони долярів. Конґресмен Фіно гадає, що держава мала б із льотерії коло 10 більйонів річно. Тоді можна б на таку ж суму зменшити федеральні податки. Фіно вже 8 років бореться за державну клясову льотерію на терені Конґресу, але безуспішно.

Заборгованість американців у купуванні на рати — 40.7 мільйона долярів

Клівленд, Огайо. — Банк Клівленд Траст Компані ствердив, що заборгованість американців в купуванні на рати різних товарів тривкої вартости становила при кінці травня ц.р. $40.7 більйона і була на 15 відсотків більша в порівнянні з тим самим часом 1959 року. Цей банк ствердив, що американці майже пропорційно більше купують на рати тоді, коли збільшуються їхні особисті прибутки, бо в травні ц.р. американці заробили майже на стільки саме більше в порівнянні з минулим роком. Про кінці березня ц р. заборгованість в купуванні на рати була на 11.5 відсотка більша в порівнянні з 1959 роком, а особисті прибутки американців в тому самому часі збільшилися були на 10.5 відсотка. Найбільша заборгованість є на купівлю авт, бо аж 42 відсотки всього заборгування; потім іде борг на домашнє влаштування, направу домів і т.п.

Короткі Вістки

● У Бад Нойгайм в Західній Німеччині помер в минулу суботу у шпиталі 74-літній маршал Альберт Кессельрінґ, один із найвидатніших полководців гітлерської армії. Кессельрінґ командував летунством, що відіграло вирішну ролю в 3-тижневій кампанії проти Польщі у 1939 році, потім він був головнокомандуючим на італійському фронті, врешті перейняв був головне командування від маршала Рундштета на західньому фронті. Його засудили на смерть, як воєнного злочинця, але перемінили цю кару спершу на досмертну в'язницю, потім на 20 років. У 1952 році звільнено його з уваги на погане здоров'я.

● В З'єдиненій Арабській Республіці знаціоналізовано, себто удержавлено всі аптики, як теж фабрики фармацевтичних виробів.

● В Індії дві західні нафтові компанії, американський Стандарт Ойл і англійський Шелл, знизили ціни на нафту й газоліну, щоб успішніше поборювати конкуренцію совєтської нафти і її виробів.

Посмертна згадка

ЮРІЙ ЛИТВИНЕЦЬ, б. член-засновник і довголітній секретар Братства св. Михаїла, 231 Відділу У. Н. Союзу в Nesquehoning, Pa., а відтак після розв'язання того Відділу, член Братства св. Михаїла, 201 Відд. УНС. в Coaldale, Pa., помер дня 26 травня 1960 р. у стейтовій лікарні в Колдейл по короткій, важкій недузі, на 68-му році свого трудолюбивого життя. Покійний народився 5-го травня 1893 р. в селі Томашівцях, Калуського повіту, Західня Україна, а до ЗДА прибув 1912 року. Залишив у глибокому смутку дружину Анну. Бл. п. Юрій Литвинець був одним з ревних піонерів Союзової організації та відзначався чеснотами, які з'єднали йому багато приятелів. Він втішався загальною симпатією і пошаною. Похорон відбувся при численній участи рідних, приятелів і союзовців на цвинтар св. Івана Христителя в Нескверанінґ, Па. В. Й. П.! — Роман Тенетило, секр. Відд. ч. 201.

АННА ІВАСЬКІВ, член Т-ва „Верховина", 184 Відд. УН-Союзу в Ню Йорку, Н. Й., упокоїлася в Бозі після довгої хвороби 24-го червня 1960 р. Покійна народилася 6-го липня 1902 р. в селі Вівся, пов. Підгайці в сім'ї Павла і Євгенії Грубяк. До ЗДА прибула в 1949 р. Полишила в глубокому смутку чоловіка Михайла і сина Гната та великий гурт кревних, свояків і приятелів. Похорони відбулися у вівторок 28-го червня 1960 р. з похоронного заведення П. Яреми до укр.-кат. церкви св. Юрія в Ню Йорку, а звідси при великій участі родини, свояків та приятелів на кладовище Mt. Olivet в Маспет, Лонг Айленд. Не прикрила Покійної рідна земля, за котрою Вона так дуже тужила — хай же земля прибраної батьківщини буде Їй пером. В. Їй П!. — Управа 184 Відділу. УНС.

● РОЗШУКИ ●

Андрій Петрович РЕҐУШ, 2027 E. Pratt St., , Baltimore, 31, Md. пошукує свого сина Петра Никифоровича ОСТАПЕНКА. Родився в селі Остаповка, Полтавської області, Оржиський район.

ТАРЗАН, ч. 4491. Френк Ґарві.

— Має ім'я Френк Ґарві, я є представником монопольних фільмів, — сказав він. — Вони хочуть автентичних знімків із життя диких тварин, і то за всяку ціну!

Тарзан завагався, а пізніше здвигнув раменами. — Про гроші я не дбаю. Я й так збираюся йти в джунґлі, ходіть зі мною, як хочете.

Френк обернувся, кричачи. — Вже маємо, хлопці... Ходім! І негайно члени цілого каравану були готові до виїзду!